

RAAP-RAPPORT 6780

Plangebied Spiekerbeek te Ven- Zelderheide, gemeente Gennepe

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Spiekerbeek te Ven-Zelderheide, gemeente Genneep. Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek.

Versie: 27-10-2023

Auteur:

Projectcode: VESPI

Bestandsnaam: RAAPrap_6780_VESPI_20231027

Autorisatie:

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2023

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

Inleiding

In opdracht van ViForis B.V. heeft RAAP in oktober 2023 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Spiekerbeek te Ven-Zelderheide in de gemeente Gennep. Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning: de waterhuishouding van de Spiekerbeek wordt zeer lokaal aangepast waarbij de huidige watergang een deel wordt vergraven en er een muur van stapelwerk voorzien is. Tevens worden er langs een deel van het plangebied bomen geplant.

Resultaten

Het plangebied ligt in het kleine beekdal van de Spiekerbeek, ongeveer 250 m ten westen van de Niers. Het maakt deel uit van een welvend landschap, met vrijwel direct ten zuiden van het plangebied een vrij uitgesproken welving. Vanwege de ligging in de bebouwde kom is het plangebied niet gekarteerd op de geomorfologische kaart, maar op basis van direct omliggende wel gekarteerde zones wordt verwacht dat er terrasafzettingsswelvingen voorkomen. Volgens de bodemkaart komt er een natte rivierkleigrond (poldervaaggrond) voor in het plangebied.

Het plangebied ligt in de historische kern van Ven-Zelderheide, dat als een archeologisch monument van hoge archeologische waarde is aangeduid. In, of direct rondom, het plangebied zijn er geen vindplaatsen bekend, maar in een straal van ca. 500 m zijn er volgens Archis vier vindplaatsen. Daarbij gaat het met name om een jager-verzamelaars kampement uit het mesolithicum en resten van neolithische bewoning. Ongeveer 500 m ten zuiden van het plangebied zijn er resten van een urnenveld uit de periode late bronstijd-vroege ijzertijd aangetroffen. Tenslotte, heeft een veldkartering op een afstand van ongeveer 450 m ten noordoosten van het plangebied kleine hoeveelheden vondsten uit de steentijd, late middeleeuwen en nieuwe tijd opgeleverd.

De archeologische resten die eventueel verwacht kunnen worden in het plangebied hangen samen met het gebruik van het beekdal. Gezien de directe nabijheid van een historische brug, kunnen er in het westen van het plangebied voorgangers daarvan (bruggen en/of voordes) worden verwacht. In de nabijheid daarvan komen soms rituele deposities voor. Ook is er kans op de aanwezigheid van afvaldumps, gerelateerd aan de bewoning in de historische kern.

Advies

Het kan niet uitgesloten worden dat dergelijke resten in het geding zijn. Echter, afgaande op het inrichtingsplan, is de breedte van de geplande ingrepen gering: een halve tot een hele meter aan weerszijden van de beek. Omdat de enige - reële - optie voor archeologisch onderzoek in dit geval een archeologische begeleiding tijdens de graafwerkzaamheden is, betekent dit dat er nauwelijks goede waarnemingsmogelijkheden zijn.

Omdat de geplande ingrepen beperkt zijn, en er waarschijnlijk geen goede waarnemingsmogelijkheden zijn, wordt verder archeologisch onderzoek niet zinvol geacht.

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Gennep, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Inhoud

Samenvatting	3
Inhoud.....	4
1 Inleiding	5
1.1 Kader	5
1.2 Administratieve gegevens.....	8
1.3 Doel- en vraagstelling	8
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Aardkundige situatie	9
2.3 Archeologische gegevens.....	13
2.4 Historische situatie	15
2.5 Huidige situatie.....	18
2.6 Toekomstige situatie	19
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	21
4 Conclusies en advies.....	22
4.1 Conclusie	22
4.2 Advies	23
4.3 Tot slot.....	23
Literatuur	24
Websites/Digitale bronnen	24
Overzicht van figuren, tabellen & bijlagen	25

1 Inleiding

1.1 Kader

Aanleiding

In opdracht van ViForis B.V. heeft RAAP in oktober 2023 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Spiekerbeek te Ven-Zelderheide in de gemeente Gennep (figuur 1).

Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning: de waterhuishouding van de Spiekerbeek wordt zeer lokaal aangepast waarbij de huidige watergang een deel wordt vergraven en er een muur van stapelwerk voorzien is. Tevens worden er langs een deel van het plangebied bomen geplant.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Gennep (Past2Present, 2009) ligt het (grootste) westelijke deel van het plangebied in een zone met "Waarde archeologie 3 (waardevol gebied B)", waarvoor er bij ingrepen dieper dan 30 cm en groter dan 100 m² een onderzoeksplicht geldt: zie figuur 2. Het oostelijke deel I ligt gedeeltelijk in een zone met "Waarde archeologie 4 (onderzoeksgebied)", waarvoor bij ingrepen dieper dan 30 cm en groter dan 2500 m² een onderzoeksplicht geldt. Deze voorschriften zijn verankerd in de bestemmingsplannen "Ven-Zelderheide, onherroepelijk (2011-10-31), en " Buitengebied Gennep (geconsolideerde versie), geconsolideerd (2016-01-28, www.ruimtelijkeplannen.nl)".

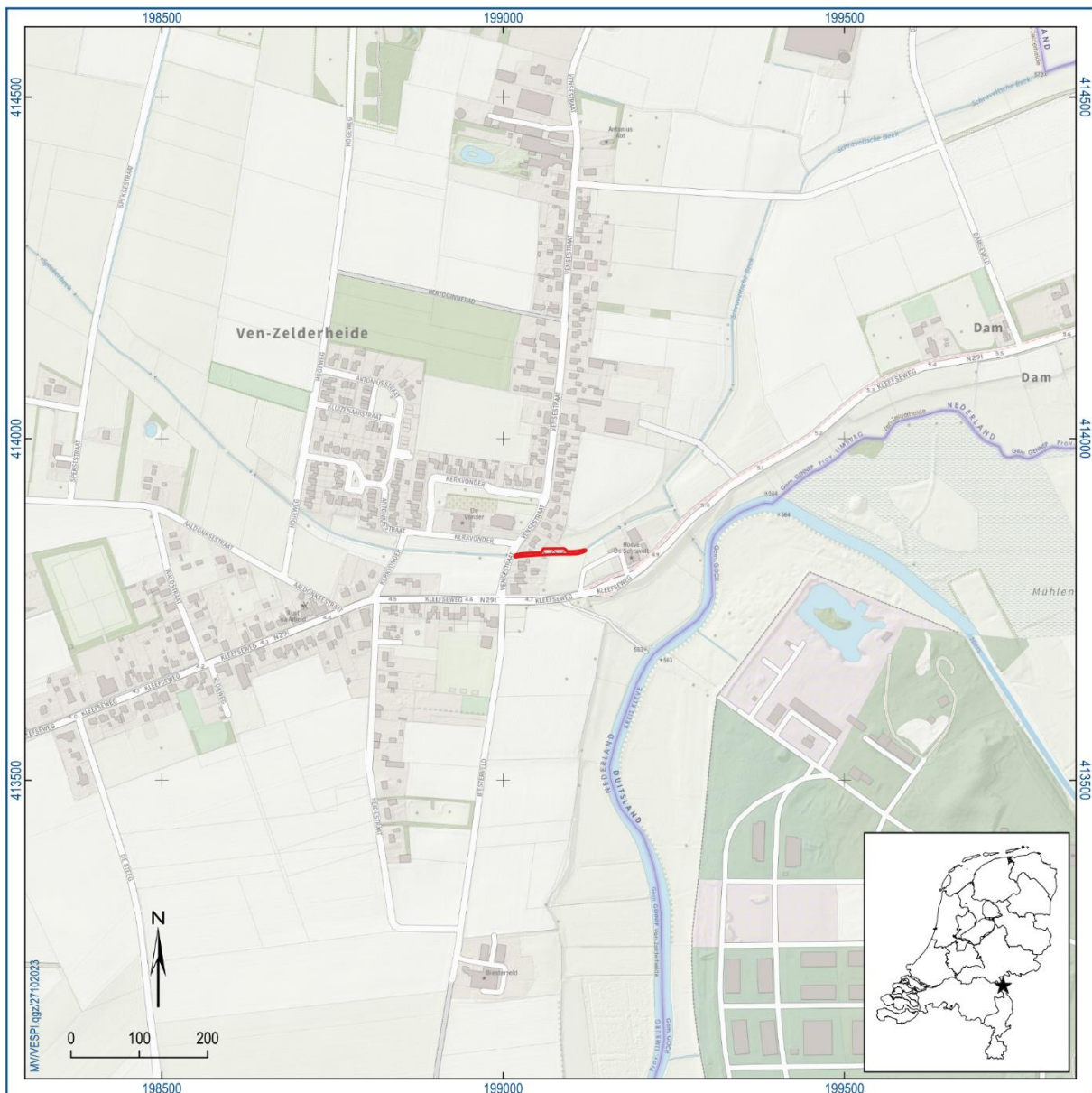
Het plangebied heeft een oppervlakte van 588 m². De ingrepen zijn daarmee groter dan de vrijstellingsgrens in het merendeel van het plangebied. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform het vigerend beleid.

Kwaliteitsborging

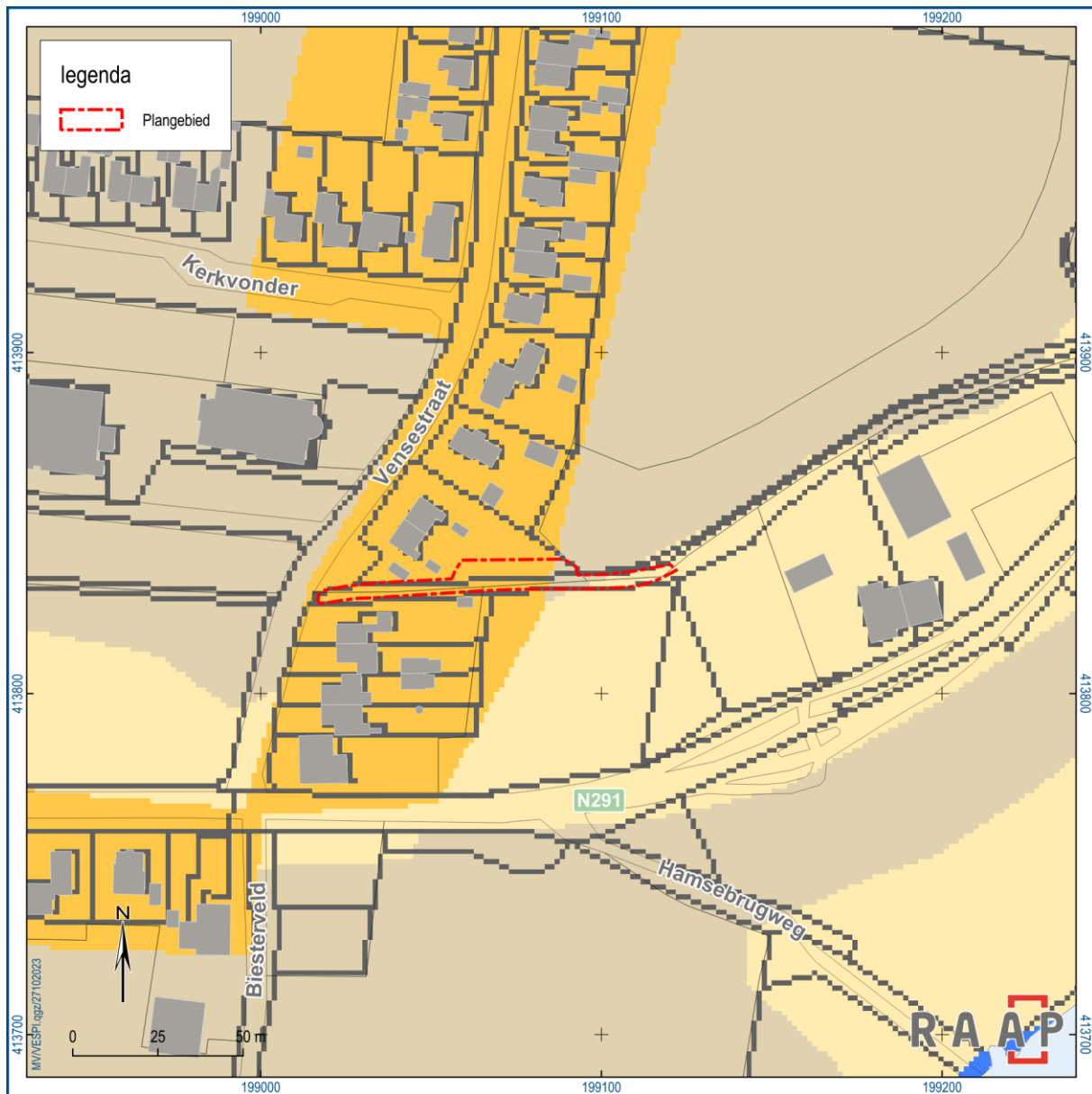
De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Uitsnede archeologische beleidskaart. Oranjebruin: Waarde archeologie 3, bruin: Waarde archeologie 4, geel: lage verwachting. Bron: Past2Present, 2009.

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek
Opdrachtgever	ViForis B.V.
Bevoegde overheid	Gemeente Gennepe
Plaats	Ven-Zelderheide
Gemeente	Gennepe
Provincie	Limburg
Centrumcoördinaten (X/Y)	199066/413834
Toponiem	Vensestraat
	OTS00, sectie E, percelen 544, 3566
Oppervlakte plangebied	588 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoeksperiode	Oktober 2023
Uitvoerder	RAAP Zuid
Projectleider	
Projectmedewerkers	
RAAP-projectcode	VESPI
Archis-onderzoeksmeldingsnummer	5475506100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio Zuid te Weert en op termijn het provinciaal depot, Archis en e-depot.

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting aan de hand van verzamelde informatie over bekende en verwachte archeologische resten. Deze onderzoeksfase betreft de eerste fase binnen het traject van archeologisch vooronderzoek dat als einddoel heeft de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats vast te stellen.

Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied? *Algemeen*
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om – op basis van verschillende bronnen – inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

Het plangebied ligt in het kleine beekdal van de Spiekerbeek, ongeveer 250 m ten westen van de Niers. Het maakt deel uit van een welvend landschap, met vrijwel direct ten zuiden van het plangebied een vrij uitgesproken welving (maximaal hoogteverschil van ca. 2,16 m): zie figuur 3.

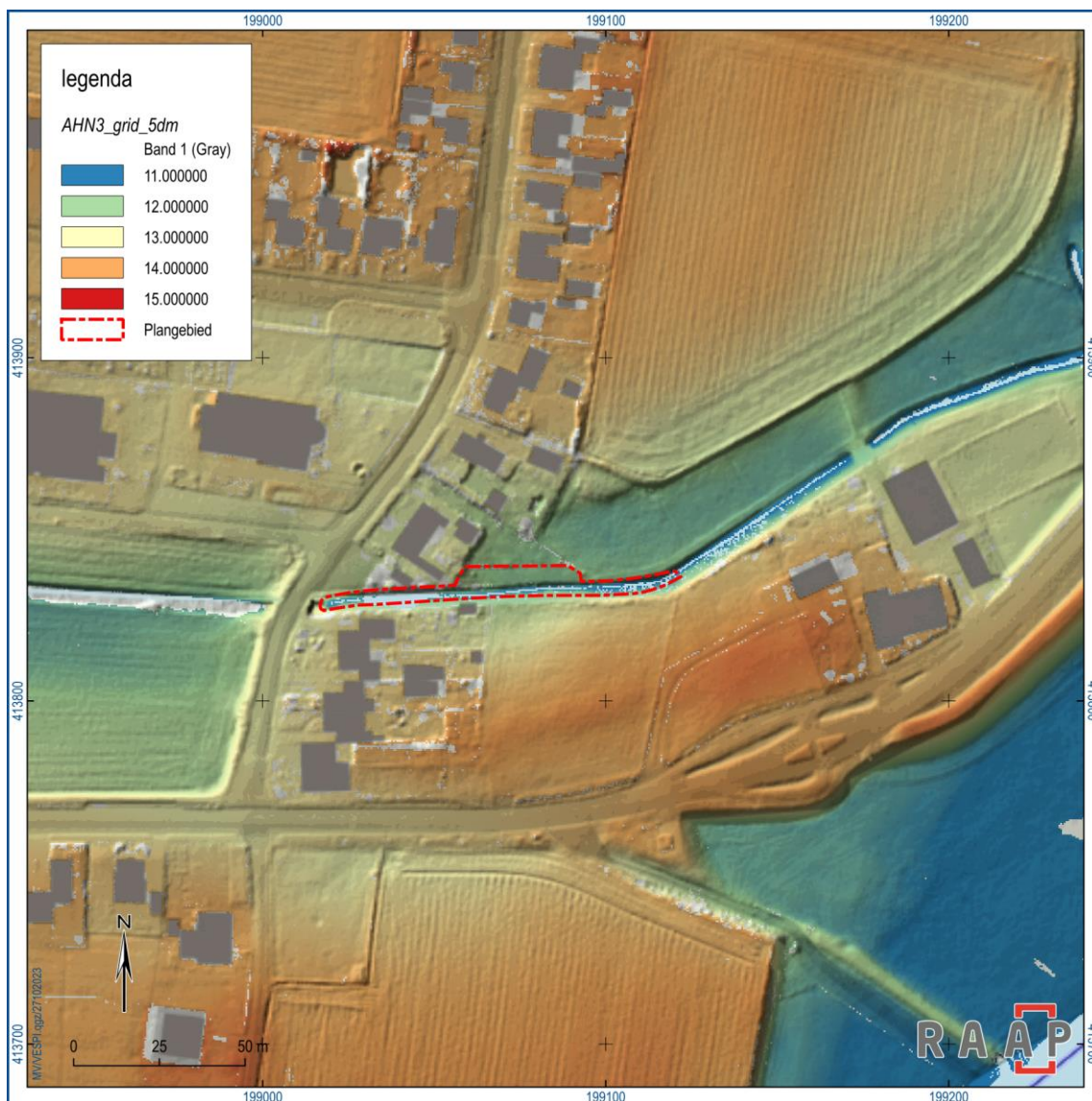
De basis van het landschap in en rondom het plangebied is gevormd in het pleistoceen (circa 2,4 miljoen-10.000 jaar geleden), een periode waarin glacialen (ijstijden) en interglacialen (warmere perioden) elkaar afwisselden. Gedurende het midden pleistoceen (700.000-130.000 jaar geleden) behoorde het gebied tot de brede stroomvlakte van de vlechtende Rijn en Maas. Doordat de Rijn haar loop als gevolg van tektonische activiteit geleidelijk naar het oosten verplaatste en zich daarbij insneed, bleven de oudere afzettingen als terrassen in het landschap liggen (Staring Centrum & RGD, 1990). De zijtak van de Rijn zette in de loop van het midden en laat pleistoceen nieuwe sedimenten af (grind, zand, klei en leem), die worden gerekend tot de Formatie van Kreftenheye (Weerts e.a., 2006). Restanten van deze afzettingen bevinden zich in de vorm van terrasafzettingen tegen de Duitse grens. Vanwege de ligging in de bebouwde kom is het plangebied niet gekarteerd op de geomorfologische kaart, maar op basis van direct omliggende wel gekarteerde zones wordt verwacht dat ook hier terrasafzettingen voorkomen: zie figuur 4.

In het laatste deel van het weichselien (de laatste ijstijd) en in het vroeg holoceen zijn onder relatief rustige omstandigheden zavel en kleien afgezet in de overstromingsvlaktes van de Rijn, Maas en Niers. Deze afzettingen worden gerekend tot de oude rivierklei. Kenmerkend voor de oude rivierkleigronden in het gebied is dat vaak binnen 120 cm -Mv de eerder afgezette grove zanden en grinden voorkomen. De beperkte dikte van het kleipakket betekent dat het reliëf van de onderliggende afzettingen nog in het veld herkenbaar is. Kenmerken voor de oude rivierkleigronden is dat er slechts beperkt bodemvorming in heeft plaatsgevonden, waardoor wordt gesproken van vaaggronden. De bodemvorming heeft vooral bestaan uit de rijping van de klei, structuurvorming en de vorming van een

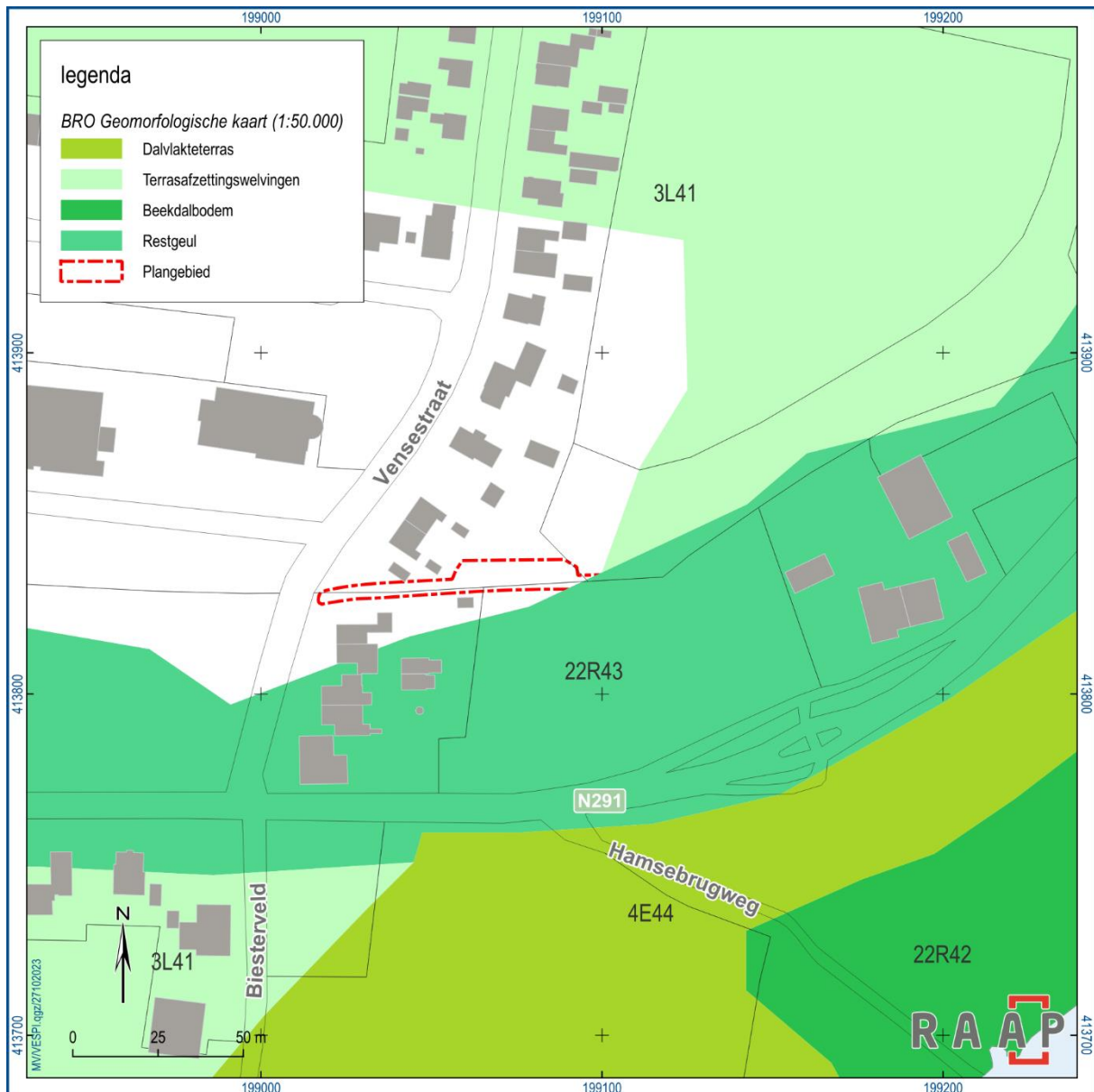
humushoudende bovengrond. De lager gelegen, slecht ontwaterde kleigronden worden aangeduid als poldervaaggronden (Stiboka, 1976: code KRn), zoals die in het plangebied voorkomen: zie figuur 5.

Geologische situatie (Weerts e.a., 2006; TNO, 2021)	Formatie van Kreftenheye: rivierzand en –grind (KR1)
Geomorfologische situatie (Koomen & Maas, 2004)	Terrasafzettingsswelingen (L41)
Ouderdom geomorfologische structuur	Pleistoceen/holoceen
Bodemkundige situatie	Poldervaaggronden in lichte zavel (Krn), gwt III (nat)
Verwachte diepteligging van archeologisch relevante lagen	Onder bouwvoor, vanaf ca. 30 cm

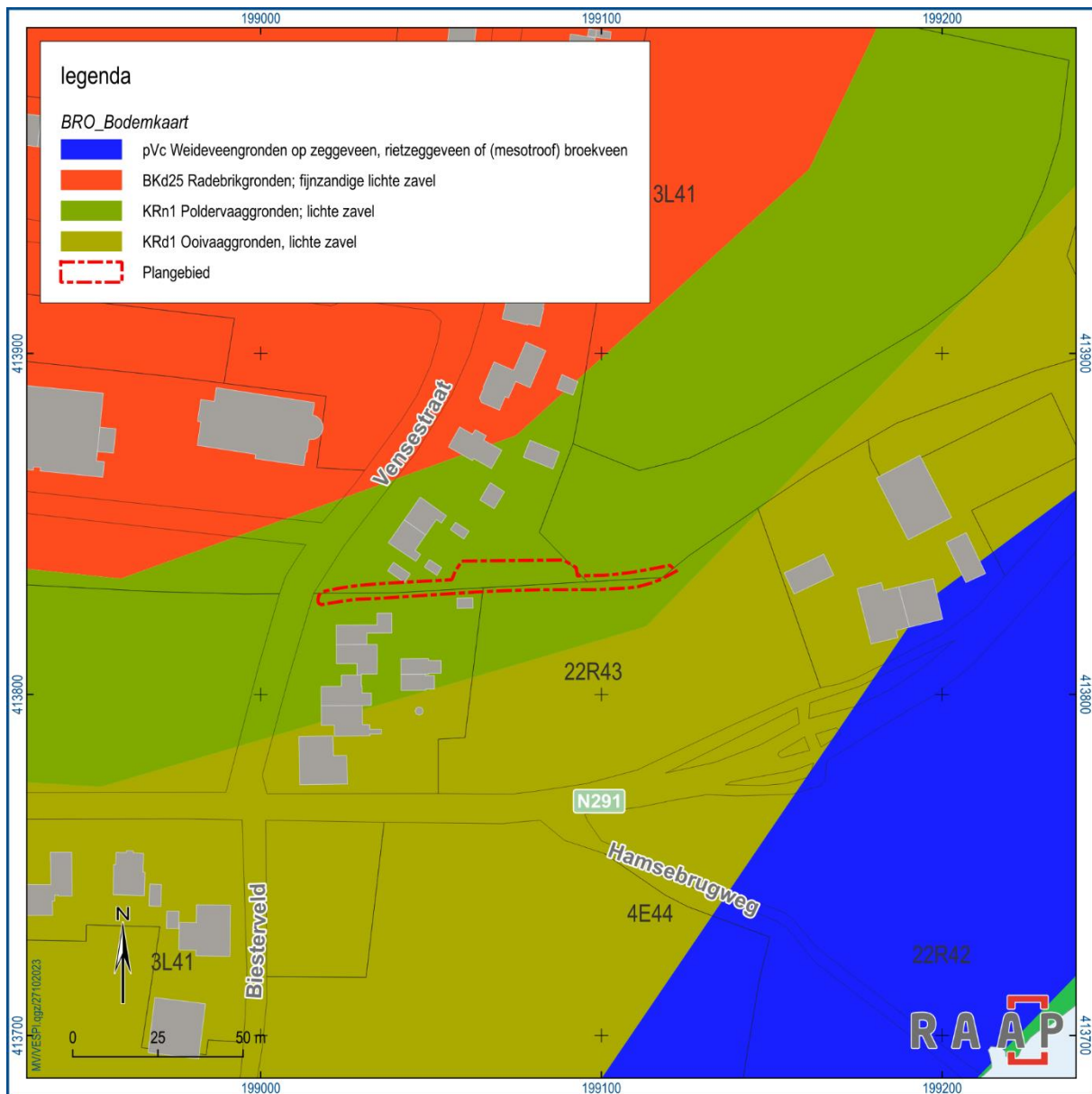
Tabel 2. Landschap van het plangebied en de directe omgeving.

Figuur 3. Reliëf. Bron: www.ahn.nl.

Figuur 4. Geomorfologie. Bron: Koomen & Maas, 2004.

Figuur 5. Bodem. Bron: Stiboka, 1976.

2.3 Archeologische gegevens

Monument, vindplaatsen, onderzoeken

Het plangebied ligt in de historische kern van Ven-Zelderheide, dat als een archeologisch monument van hoge archeologische waarde is aangeduid (monument nr. 16752).

In, of direct rondom, het plangebied zijn er geen vindplaatsen bekend, maar in een straal van ca. 500 m zijn er volgens Archis vier vindplaatsen: zie tabel 3 en figuur 6. Daarbij gaat het met name om een jager-verzamelaars kampement uit het mesolithicum (vindplaats 2780206100) en resten van neolithische bewoning: vindplaats 2848239100. Ongeveer 500 m ten zuiden van het plangebied zijn er resten van een urnenveld uit de periode late bronstijd-vroege ijzertijd aangetroffen. Tenslotte, heeft een veldkartering op een afstand van ongeveer 450 m ten noordoosten van het plangebied kleine hoeveelheden vondsten uit de steentijd, late middeleeuwen en nieuwe tijd opgeleverd.

Rondom de vindplaats zijn tijdens verschillende veldkarteringen en resten van (waarschijnlijk) bewoning uit het neolithicum, bronstijd, ijzertijd, Romeinse tijd en late middeleeuwen (daarbij gaat het om vondsten van vuursteen en aardewerk aangetroffen tijdens veldkarteringen). De onderzoeken in de omgeving bestaan vooral uit booronderzoeken, waarbij zowel verstoorde als intacte polder- en ooivaaggronden zijn aangetroffen.

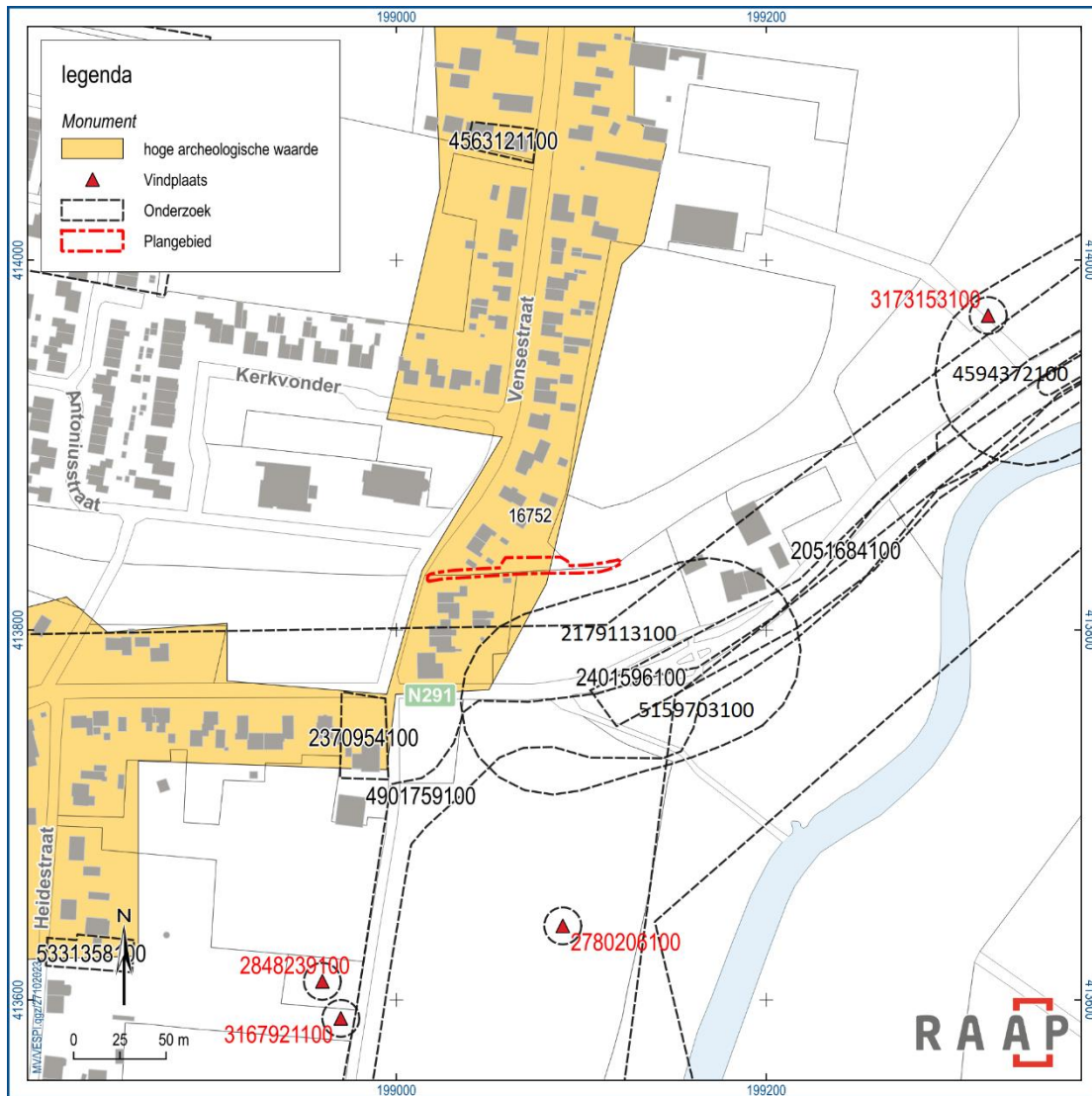
Bekende archeologische gegevens uit andere bronnen

Op 27-10-2023 is een verzoek gedaan aan de Kring Maas en Niers van de LGOG gedaan voor aanvullende gegevens. Hier is geen reactie op ontvangen.

Monument	Ligging	Complex	Datering	Opmerking
16752	0 m	bewoning	late middeleeuwen-nieuwe tijd	historische kern Ven-Zelderheide: hoge archeologische waarde
Vindplaats				
2780206100	300 m Z	bewoning	mesolithicum	vondstmelding
2848239100	450 m Z	bewoning?	vroeg neolithicum	klein archeologisch onderzoek in het kader van net uitgraven van een depot: 330 aardewerkscherven uit het 24 stuks vuursteen
3167921100	500 m Z	onbekend, urnenveld	late bronstijd-vroege ijzertijd (urnenveld), mesolithicum, neolithicum, bronstijd, late middeleeuwen, nieuwe tijd	niet archeologisch graafwerk
3173153100	450 m NO	onbekend, urnenveld	steentijd, late middeleeuwen, nieuwe tijd	veldkartering: 10 stenen werktuigen en wat aardewerk
Onderzoek				
2051684100	100 m O	nvt	nvt	booronderzoek: geen data

2179113100	40 m Z	nvt	nvt	verwachtingskaart
2370954100	160 m ZW	nvt	nvt	booronderzoek: verstoorde bodem: zie tekst
2401596100	100 m Z	nvt	nvt	bureauonderzoek
4594372100	450 m NO	weg	late middeleeuwen-nieuwe tijd	proefsleuven: enkele paalkuilen en historische weg
4901759100	225 m Z	nvt	nvt	bureauonderzoek: geen data
5159703100	175 m Z	nvt	nvt	booronderzoek: loopt nog
5331358100	500 m ZW	nvt	nvt	booronderzoek: een intacte ooivaaggrond, afgedekt met een ophogingslaag van maximaal 60 cm dik

Tabel 3. Archeologie. Bron: www.cultureelerfgoed.nl.

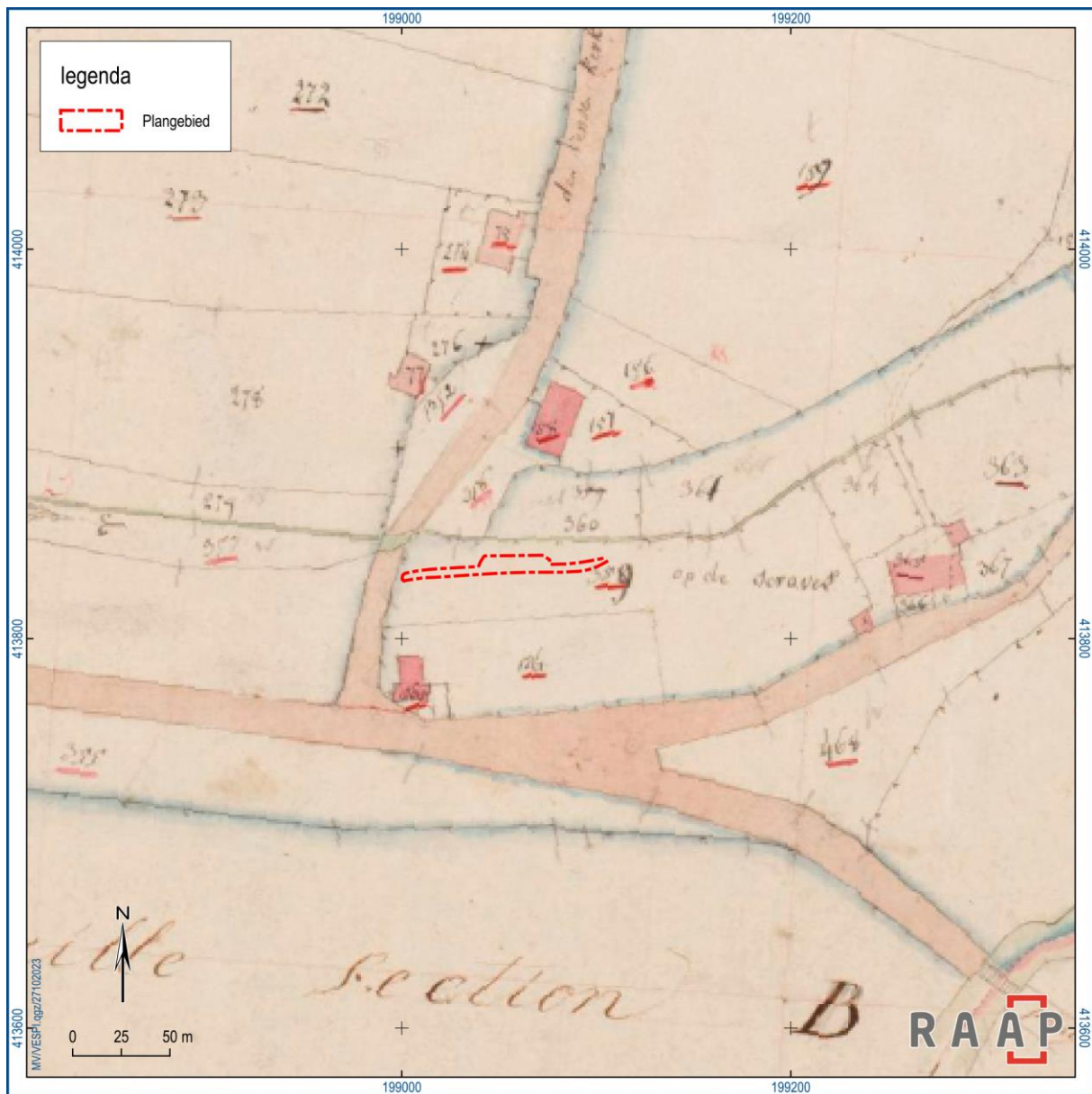
Figuur 6. Archeologie. Bron: www.cultureelerfgoed.nl.

2.4 Historische situatie

Ven-Zelderheide is ontstaan uit de dorpskern Het Ven, de buurtschap Zelder en de heide die daartussen gelegen was. De scheiding tussen Het Ven en Zelder is nog steeds duidelijk aanwezig. Het Zelder wordt als een aparte buurtschap gezien, terwijl Het Ven en Ven-Zelderheide synoniem aan elkaar geworden zijn. Ven, dat vroeger meestal Veen werd genoemd, is het oude deel van een dorp dat nu Ven-Zelderheide heet. In de middeleeuwen was het mogelijk een belangrijk kerkdorp. In 1381 is sprake van *den Venschen Kirchaven* (begraafplaats) en in 1413 van het *darp int Venne*. De naam Zelder is waarschijnlijk afgeleid van sellar, een open plek in het bos door rooien in een rivierbocht, namelijk die van de rivier Niers (Verhoeven & Ellenkamp, 2007: 78).

Op de vroegst geraadpleegde kaart, het minuutplan uit de periode 1811-1832, zien we het plangebied in het beekdal van de Spiekerbeek liggen, op een terrein met het toponiem “op de scravel”: zie figuur 7. Het gebied ligt bij de brug over de beek, direct ten oosten van de Kleine Kerkstraat (de huidige Vensestraat), op perceel 359: “bouwland van Hendrik Myers uit Ottersum”. Nabij een splitsing van wegen ongeveer 50 m ten zuiden van het plangebied bevindt zich een T-vormig gebouw (woonhuis met erf van de Heer Brouwers). Op een kaart uit 1900 (het “Bonneblad”) zien we het tolhuisje voor de brug, ten zuiden van het plangebied prominent aangegeven: zie figuur 8. Vanaf 1945 en vooral vanaf 1958 breidt de bewoning rondom het plangebied aanzienlijk uit: zie figuur 9.

Met betrekking tot bouwhistorie, bevinden zich geen rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten of MIP-objecten in of direct rondom het plangebied.

Figuur 7. Minuutplan uit 1811-1832 (Ottersum, sectie B, blad 02). Bron: www.cultureelerfgoed.nl.

Figuur 8. Bonneblad uit 1900. Bron: www.topotijdreis.nl.

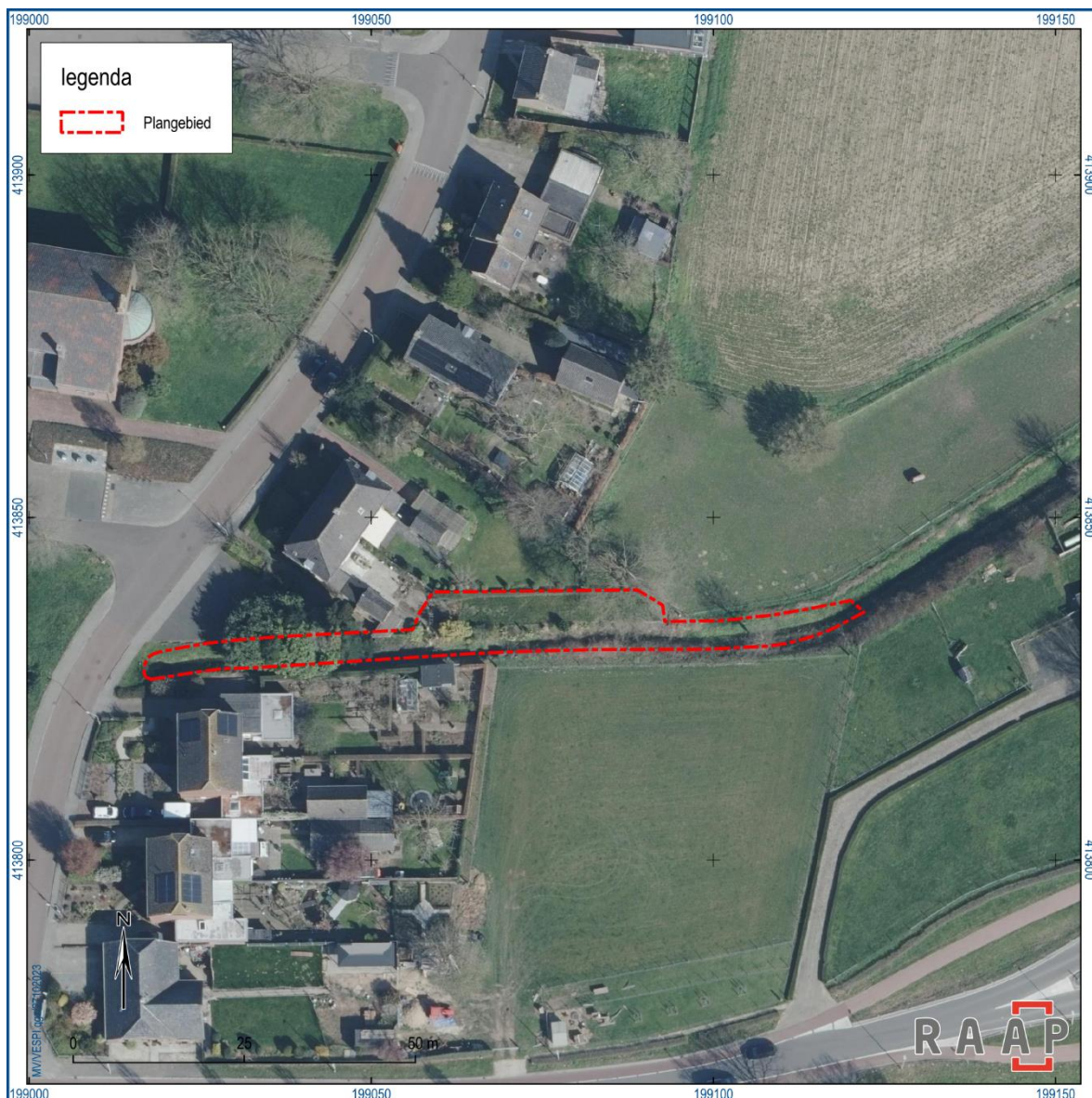

Figuur 9. Kaart uit 1958. Bron: www.topotijdreis.nl.

2.5 Huidige situatie

Huidig grondgebruik	Beek, beekdal
Hoogteligging maaiveld	12,50 m +NAP in het westen tot 11,90 m +NAP in het oosten
Grondwatertrap of -stand	III (nat)
Milieutechnische condities	Onbekend
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	Geen
Locatie en diepte van kabels/leidingen	Nvt

Tabel 4. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

Figuur 10. Luchtfoto uit 2023. Bron: www.earth.google.com.

2.6 Toekomstige situatie

Aard	De waterhuishouding van de Spiekerbeek wordt zeer lokaal aangepast waarbij de huidige watergang een deel wordt vergraven en er een muur van stapelwerk voorzien is. Tevens worden er langs een deel van het plangebied bomen geplant. Zie bijlage 3 voor het inrichtingsplan.
Omvang en diepte	De beek wordt over een lengte van ca. 105 m aangepast, en tot dieptes tussen de 1,3 en 1,8 m uitgegraven. De muur komt tot 1,4 m diep. Afgaande op het inrichtingsplan, is de breedte van de geplande ingrepen gering: een halve tot een hele meter aan weerszijden van de beek.
Invloed op maaiveld en grondwater	Aantasting maaiveld tot in grondwater
Toekomstig gebruik	Beek, recreatie

Toekomstige gebruiker	Mensen en natuur
-----------------------	------------------

Tabel 5. De toekomstige situatie.

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m neolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen waren gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar.

Er is geen sprake van een gradiëntsituatie: het plangebied ligt in een beekdal, niet erlangs.

Landbouwers

Met de introductie van de landbouw (vanaf het neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mensen. De eerste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

Het plangebied is ongeschikt voor bewoning of akkerbouw: het ligt direct langs de beek in een nat landschap.

Natte context

De resten die eventueel verwacht kunnen worden in het plangebied hangen samen met het gebruik van het beekdal. Gezien de directe nabijheid van een historische brug, kunnen er in het westen van het plangebied voorgangers daarvan (bruggen en/of voordes) worden verwacht. In de nabijheid daarvan komen soms rituele deposities voor. Ook is er kans op de aanwezigheid van afvaldumpen, gerelateerd aan de bewoning in de historische kern.

(Diepte)ligging & fysieke kwaliteit

Eventuele vindplaatsen kunnen direct onder de bouwvoor voorkomen, vanaf 30 cm. Gezien de natte omstandigheden kunnen behalve anorganische resten ook goed bewaarde organische resten voorkomen.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

De onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?

Het plangebied ligt in een het kleine beekdal van de Spiekerbeek, ongeveer 250 m ten westen van de Niers. Het maakt deel uit van een welvend landschap, met vrijwel direct ten zuiden van het plangebied een vrij uitgesproken welving. Vanwege de ligging in de bebouwde kom is het plangebied niet gekarteerd op de geomorfologische kaart, maar op basis van direct omliggende wel gekarteerde zones wordt verwacht dat er terrasafzettingen welvingen voorkomen. Volgens de bodemkaart komt er een natte rivierkleigrond (poldervaaggrond) voor in het plangebied.

Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond plangebied zijn reeds bekend?

Het plangebied ligt in de historische kern van Ven-Zelderheide, dat als een archeologisch monument van hoge archeologische waarde is aangeduid. In, of direct rondom, het plangebied zijn er geen vindplaatsen bekend, maar in een straal van ca. 500 m zijn er volgens Archis vier vindplaatsen. Daarbij gaat het met name om een jager-verzamelaars kampement uit het mesolithicum en resten van neolithische bewoning. Ongeveer 500 m ten zuiden van het plangebied zijn er resten van een urnenveld uit de periode late bronstijd-vroege ijzertijd aangetroffen. Tenslotte, heeft een veldkartering op een afstand van ongeveer 450 m ten noordoosten van het plangebied kleine hoeveelheden vondsten uit de steentijd, late middeleeuwen en nieuwe tijd opgeleverd.

Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

Voor zover bekend, is het plangebied altijd onbebouwd geweest, en in gebruik als nat grasland. Eventuele archeologische resten kunnen derhalve nog goed bewaard zijn gebleven.

Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?

De resten die eventueel verwacht kunnen worden in het plangebied hangen samen met het gebruik van het beekdal. Gezien de directe nabijheid van een historische brug, kunnen er in het westen van het plangebied voorgangers daarvan (bruggen en/of voordren) worden verwacht. In de nabijheid daarvan komen soms rituele deposities voor. Ook is er kans op de aanwezigheid van afvaldumpen, gerelateerd aan de bewoning in de historische kern.

Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten? Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

Het kan niet uitgesloten worden dat dergelijke resten in het geding zijn. Echter, afgaande op het inrichtingsplan, is de breedte van de geplande ingrepen gering: een halve tot een hele meter aan weerszijden van de beek. Omdat de enige - reële - optie voor archeologisch onderzoek in dit geval een archeologische begeleiding tijdens de graafwerkzaamheden is, betekent dit dat er nauwelijks goed waarnemingsmogelijkheden zijn.

4.2 Advies

Omdat de geplande ingrepen beperkt zijn, en er waarschijnlijk geen goede waarnemingsmogelijkheden zijn wordt verder archeologisch onderzoek niet zinvol geacht.

Te allen tijde geldt dat, mochten er resten aangetroffen worden waarvan vermoed wordt dat het om archeologische sporen en vondsten gaat, het conform de Erfgoedwet verplicht is om dit te melden aan de bevoegde overheid (gemeente Gennepe).

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Gennepe, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Literatuur

- Koomen, A.J.M. & G.J. Maas, 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Past2Present, 2009. De Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) geïmplementeerd voor de gemeente Gennepe.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- Staring Centrum & RGD, 1990. Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting op kaartblad 52 Venlo. Staring Centrum/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Stiboka, 1976. Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 45 Oost 's-Hertogenbosch, blad 46 West en Oost Vierlingsbeek. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- TNO, 2021. Geologische overzichtskaart Nederland. <https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>.
- Verhoeven, M.P.F. & G.R. Ellenkamp, 2008. Op een terras langs de Maas: een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeenten Gennepe, Mook en Middelaar en Bergen. Deelrapport I: de archeologische verwachtings- en advieskaart. RAAP-rapport 1644. Weesp.
- Weerts, H., J. Schokker, K. Rijdsdijk & C. Laban, 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.

Websites/Digitale bronnen

- www.ahn.nl
- www.beeldbank.nl
- www.cultuurelfogoed.nl
- www.earth.google.com
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.topotijdreis.nl

Overzicht van figuren, tabellen & bijlagen

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Uitsnede archeologische beleidskaart. Oranjebruin: Waarde archeologie 3, bruin: Waarde archeologie 4, geel: lage verwachting. Bron: Past2Present, 2009.	7
Figuur 3. Reliëf. Bron: www.ahn.nl .	10
Figuur 4. Geomorfologie. Bron: Koomen & Maas, 2004.	11
Figuur 5. Bodem. Bron: Stiboka, 1976.	12
Figuur 6. Archeologie. Bron: www.cultureelerfgoed.nl .	14
Figuur 7. Minuutplan uit 1811-1832 (Ottersum, sectie B, blad 02). Bron: www.cultureelerfgoed.nl .	16
Figuur 8. Bonneblad uit 1900. Bron: www.topotijdreis.nl .	17
Figuur 9. Kaart uit 1958. Bron: www.topotijdreis.nl .	18
Figuur 10. Luchtfoto uit 2023. Bron: www.googleearth.nl .	19

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	8
Tabel 2. Landschap van het plangebied en de directe omgeving.	10
Tabel 3. Archeologie. Bron: www.cultureelerfgoed.nl .	14
Tabel 4. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	18
Tabel 5. De toekomstige situatie.	20

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal	
Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen	
Bijlage 3. Inrichtingsplan	

Bijlage 1. Tijdschaal

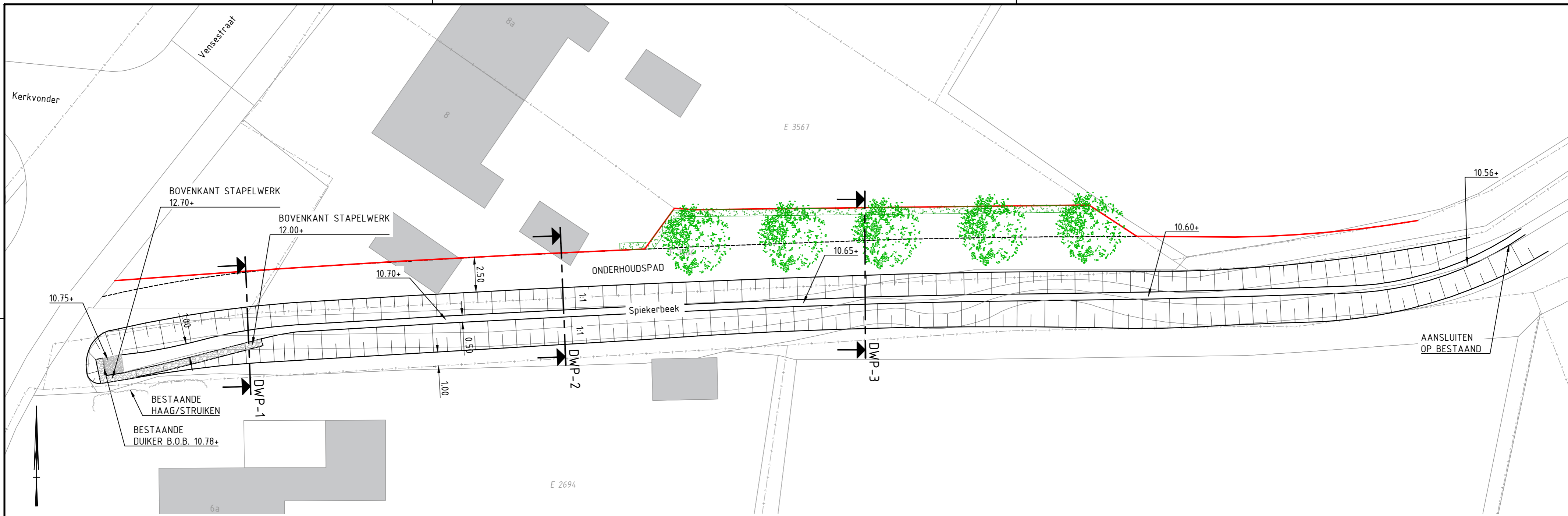
Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Recente tijd			
Nieuwe tijd	C	1945	
	B	1850	
	A	1650	
Middeleeuwen	Laat B	1500	
	Laat A	1250	
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	1050
		C: Karolingische tijd	900
		B: Merovingische tijd	725
		A: Volksverhuizingstijd	525
			450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

label1_standaard_Archeologisch_RAAP_2014

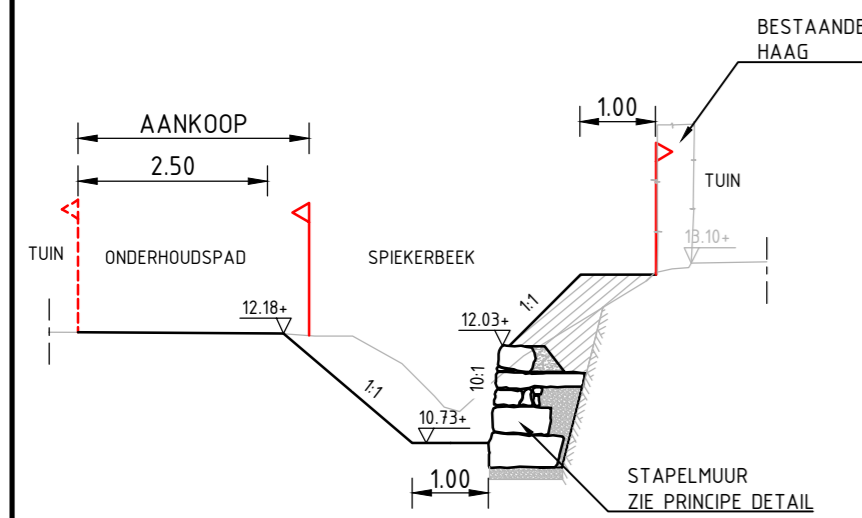
Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (+ indien van toepassing)

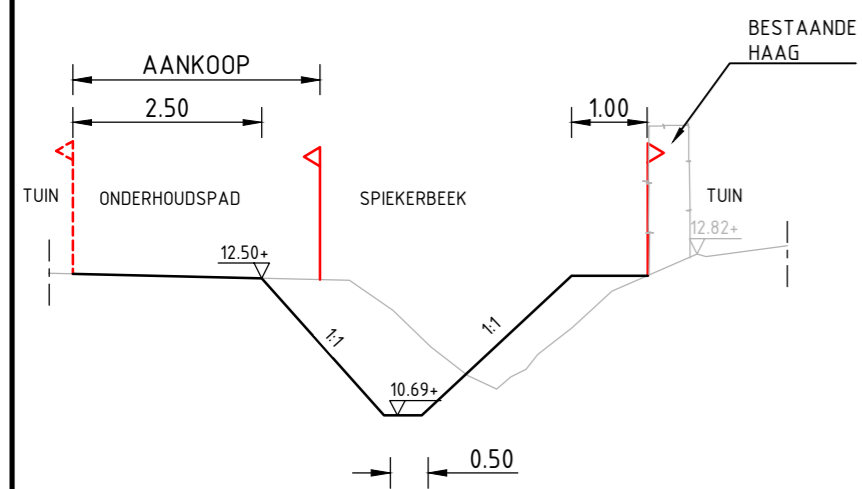
Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL	X				
Geologische kaart van NL		X			
Geomorfologische kaart van NL	X				
Gedetailleerde bodemkaarten			X		
DINO	X				
Gegevens milieukundig bodemonderzoek			X		
Actueel Hoogtebestand Nederland	X				
Lucht- en satellietfoto's	X				
Topografische kaart van Nederland	X				
Oud(st)e kadasterkaarten	X				
Historische kaarten van Nederland	X				
Beeldmateriaal bouwhistorie		X			
Archeologische en cultuurhistorische rapportages		X			
Archieven (RAAP)		X			
Eigenaar en gebruiker		X			
AMK	X				
Archis	X				
CMA		X			
CAA		X			
CHW		X			
Literatuur (arch./aardwet.)		X			
Gebiedsgerichte specialisten		X			
Amateurarcheologen		X			
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	X				
Archeologisch depot				X	

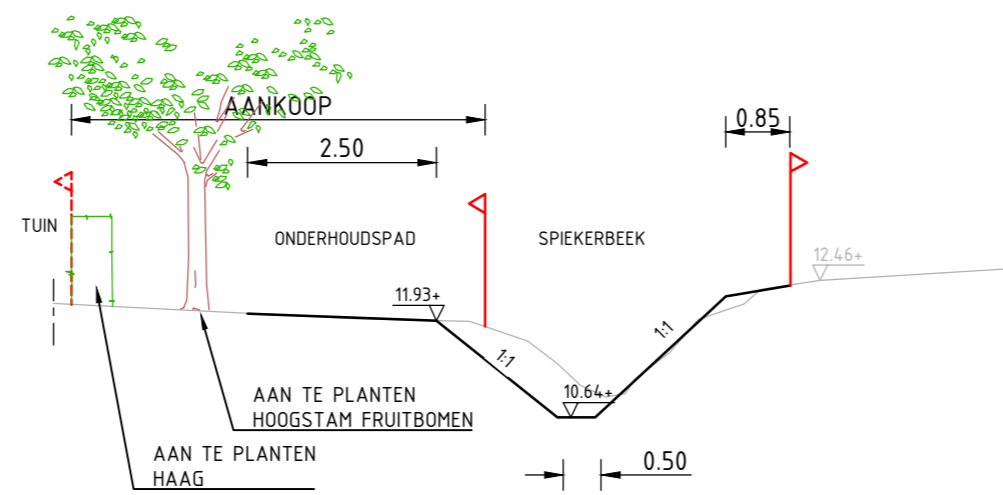
SITUATIE
SCHAAL 1:200

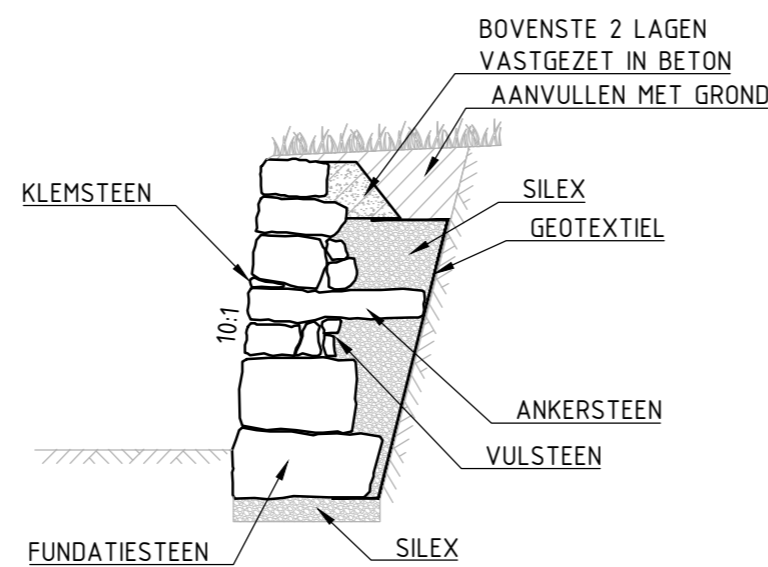
DWARSPROFIEL 1
Schaal 1:100

DWARSPROFIEL 2
Schaal 1:100

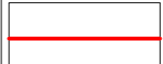
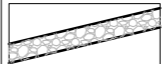

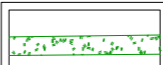
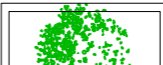

DWARSPROFIEL 3
Schaal 1:100

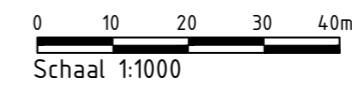
PRINCIPE DETAIL STAPELWUUR
Schaal 1:50

LEGENDA:

- NIEUWE KADASTRALE GRENS
- STAPELWUUR
- BODEMBESCHERMING
BASALTON IN BETON
- AAN TE PLANTEN HAAG
- AAN TE PLANTEN HOOGSTAM FRUITBOMEN

LOCATIE

 RUIMTE VOOR BUITENLEVEN		Boven de Wolfskuil 389 6049 LX Roermond		onderdeel van Kragten		locatie Roermond Schoolstraat 8 6049 WJ Roermond Postbus 14 6040 AA Roermond		locatie 's-Hertogenbosch Herenboekenwoning 5-3 5231 XD 's-Hertogenbosch Postbus 2309 5202 CH 's-Hertogenbosch	
project Spiekerbeek te Ven-Zelderheide				opdrachtgever Waterschap Limburg					
nadere omschrijving WB21 Spiekerbeek Voorlopig ontwerp				status Concept		datum uitgave 03-10-2023			
getekend paraaf				formaat A2		schaal 1:200/100		blad van	
vrijgegeven paraaf				projectnummer 1404		documentsoort Tekening		projectnummer 1404-SIT-T01-05-1	
© 2023 - Viforis				versie 1.0		1404-SIT-T01-05.dwg			